

ЗАТВЕРДЖЕНО
Міністр
освіти і науки України

« _____ » _____ 2016 р.

ПОГОДЖЕНО
Голова Національного агентства із забезпечення
якості вищої освіти

« _____ » _____ 2016 р.

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Перший (бакалаврський) рівень**
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **БАКАЛАВР**
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ **07 Управління та адміністрування**
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ **076 Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність**
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2016**

ЗМІСТ

I. Преамбула.....	3
II. Загальна характеристика.....	5
III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти.....	5
IV. Перелік компетентностей випускника	6
V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	7
VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти	8
VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.....	8
VIII. Вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).....	9
IX. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти ..	
ДОДАТОК А.....	12
ДОДАТОК Б.....	14

I. Преамбула

I. Стандарт вищої освіти України спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» ЗАТВЕРДЖЕНО ТА ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом Міністерства освіти і науки України від _____ 2016 р. № __.

II. Розробники стандарту:

Артюх Тетяна Миколаївна, д.т.н., професор, професор кафедри експертизи харчових продуктів Національного університету харчових технологій;

Батенко Людмила Павлівна, к.е.н., професор, завідувач кафедри стратегії підприємств Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»;

Бойчик Ірина Михайлівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій Тернопільського національного економічного університету;

Гаврилишин Володимир Володимирович, к.т.н., доцент, декан товарознавчо-комерційного факультету Львівського торговельно-економічного університету;

Гонтарева Ірина Вячеславівна, д.е.н., професор, професор кафедри економіки підприємства і менеджменту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Гончаренко Олена Миколаївна, д.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку Одеського національного економічного університету;

Гринько Тетяна Валеріївна, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та управління підприємством Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара;

Дубініна Антоніна Анатоліївна, д.т.н., професор, завідувач кафедри товарознавства та експертизи товарів Харківського державного університету харчування та торгівлі;

Князь Святослав Володимирович, д.е.н., професор, завідувач кафедри підприємництва та екологічної експертизи товарів Національного університету «Львівська політехніка»;

Купалова Галина Іванівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри екологічного менеджменту та підприємництва Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Мережко Ніна Василівна, д.т.н., професор, завідувач кафедри товарознавства та митної справи Київського національного торговельно-економічного університету;

Нестерчук Юлія Олександрівна, д.е.н., професор, декан факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету садівництва;

Павлова Валентина Андріївна, д.е.н., професор, завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Приватного вищого навчального закладу «Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля»;

Сотник Ірина Миколаївна, д.е.н., професор, заступник завідувача кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету;

Сумець Олександр Михайлович, к.т.н., доцент, завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка.

III. Стандарт вищої освіти розглянуто та схвалено НМК, враховано пропозиції галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, та галузевих об'єднань організацій роботодавців.

IV. Стандарт вищої освіти погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від _____ 2016 р. № ___.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Обмеження щодо форм навчання	Обмежень немає
Освітня кваліфікація	Бакалавр за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Професійна кваліфікація	-
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Опис предметної області	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Об'єкти вивчення: господарська діяльність із виробництва, обігу, купівлі та продажу товарів, послуг, яка здійснюється суб'єктами господарювання для досягнення економічних і соціальних результатів. ▪ Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, які володіють сучасними теоретичними знаннями, вміннями та практичними навичками у професійній сфері. ▪ Теоретичний зміст предметної області: наукові теорії, положення, концепції, принципи та їх використання для аналізу і прогнозування результатів з підприємницької, торговельної та біржової діяльності. ▪ Методи, методики та технології включають систему загальнонаукових й спеціальних методів, професійних методик і технологій, застосування яких дозволяє вирішувати практичні завдання з організації, ефективного функціонування та розвитку підприємницької, торговельної і біржової діяльності. ▪ Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи та технології, прилади та обладнання, необхідні для формування професійних компетентностей бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (комп'ютерна техніка, пакети прикладних програм, програмні продукти).
Академічні права випускників	Бакалавр може здобувати освіту на другому (магістерському) рівні

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми	<p>Обсяг освітньої програми бакалавра:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на базі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 11 років становить 240 кредитів ЄКТС, - на базі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 12 років становить 180-240 кредитів ЄКТС.
---------------------------------	---

	<p>Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти.</p> <p>Для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра ВНЗ має право скорочувати обсяг освітньої програми. При цьому програма має забезпечувати набуття визначених цим стандартом результатів навчання, а її загальний обсяг має бути не меншим ніж 120 кредитів.</p>
--	--

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності на практиці або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання. 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 7. Здатність працювати автономно та в команді. 8. Здатність ініціювати заходи щодо збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності. 9. Здатність діяти відповідально та свідомо, підтримувати загальний рівень фізичної активності й здоров'я для ведення активної соціальної та професійної діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання та розуміння теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності. 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних, біржових утворень. 3. Розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин. 4. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. 5. Знання та розуміння нормативно-правового регулювання у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. 6. Здатність визначати та розв'язувати професійні завдання з організації підприємницької, торговельної та біржової діяльності. 7. Знання і розуміння основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржової діяльності. 8. Знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. 9. Здатність до оцінювання результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики.

З метою забезпечення кореляції визначених компетентностей, зазначених у Стандарті, з класифікацією компетентностей НРК у процесі розроблення

Стандарту використовується матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, яка є інформаційним додатком до Стандарту (таблиця 1 Додатку А).

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

<p>Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності й уміння критичного мислення та синтезу для постановки і вирішення професійних завдань. 2. Застосовувати знання, набуті в процесі навчання, для виявлення, постановки та вирішення завдань щодо організації підприємницької, торговельної та біржової діяльності в різних практичних ситуаціях. 3. Обирати в усному й писемному спілкуванні найдоцільніші форми мовленнєвого етикету. 4. Використовувати іноземну мову для забезпечення результативної професійної діяльності. 5. Використовувати сучасні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності за допомогою комп'ютерних і телекомунікаційних засобів. 6. Організувати інформаційний пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування інформаційного банку даних як основи професійної діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. 7. Показувати уміння працювати автономно та в команді, в тому числі приймати різні ролі, мати елементарні організаційні навички, які дозволяють досягти професійних цілей. 8. Застосовувати одержані знання і уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища й здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. 9. Виявляти ініціативу і самостійність в різних напрямках, брати відповідальність за результати діяльності, підтримувати загальний рівень фізичної активності й здоров'я для досягнення професійних цілей. 10. Знати основну термінологію та мати базові й структуровані знання зі сфери підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці. 11. Володіти відповідними методами та інструментарієм для обґрунтування рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур. 12. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для організації різних напрямів діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. 13. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних загальнонаукових й спеціальних методів, технічних засобів та інформаційних технологій. 14. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати
--	---

	<p>на практиці.</p> <p>15. Використовувати професійно-орієнтовані знання та практичні уміння в процесі реалізації принципів, організаційних форм і прийомів управління у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>16. Використовувати знання основ обліку та оподаткування для організації підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>17. Застосовувати знання й уміння в сфері організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням критеріїв дотримання правових норм та економічної ефективності.</p> <p>18. Володіти методами аналізу та прогнозування процесів, що визначають результативність діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з застосуванням сучасного інструментарію.</p>
--	--

З метою співвіднесення визначених результатів навчання та компетентностей, зазначених у Стандарті, у процесі розроблення Стандарту використовується матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей (таблиця 2 Додатку Б).

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація за спеціальністю здійснюється у формі: <ul style="list-style-type: none"> ▪ публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи; ▪ та/або атестаційного екзамену (екзаменів).
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	<p>Кваліфікаційна робота – це навчально-наукова робота студента, яка виконується на завершальному етапі здобуття кваліфікації бакалавра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для встановлення відповідності отриманих здобувачем вищої освіти результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти.</p> <p>Кваліфікаційна робота бакалавра допускається до захисту після перевірки її на плагіат, особливості якої визначаються вищим навчальним закладом.</p> <p>Для оприлюднення, публічного ознайомлення зі змістом кваліфікаційних робіт та запобігання академічного плагіату реферати до них мають бути розміщені на офіційному сайті ВНЗ або його підрозділу.</p>
Вимоги до кваліфікаційного екзамену (екзаменів)	

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У ВНЗ повинна функціонувати система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система

внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах або в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ВНЗ оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII. Вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності)

Немає

IX. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

A. Офіційні документи:

1. ESG [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
2. ISCED (МСКО) 2011 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>
3. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>

4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

5. Класифікатор професій (КП) станом на 01.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiy.aspx>

6. Класифікація видів економічної діяльності: національний класифікатор України КВЕД 009:2010 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://dtk.com.ua/show/0sid0177.html>

7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол від 29.03.2016 № 3 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://mon.gov.ua/>

8. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

9. Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003-2010: наказ Мінекономрозвитку України від 02.09.2015 р. № 1084 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://buhgalter911.com/ShowArticle.aspx?a=272508>

10. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>

11. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>

Б. Корисні посилання:

12. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>

13. Tuning Educational Structures in Europe [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>

14. Національний глосарій 2014 [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf

15. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти [Електронний ресурс]. – режим доступу: <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>

16. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf

17. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf

ДОДАТОК А
Таблиця 1

**Матриця відповідності компетентностей випускника
за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність» та компетентностей за НРК**

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+	+		+
Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання.	+	+		
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	+	+	+	
Здатність спілкуватися іноземною мовою.	+	+	+	
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	+	+		+
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	+	+	+	
Здатність працювати автономно та в команді.	+	+	+	+
Здатність ініціювати заходи щодо збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності.	+	+		
Здатність діяти відповідально та свідомо, підтримувати загальний рівень фізичної активності й здоров'я для ведення активної соціальної та професійної діяльності.	+	+		+
Спеціальні (фахові) компетентності				
Знання та розуміння теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	+	+		
Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур.	+	+		
Розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	+	+		
Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів та послуг в	+	+		+

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.				
Знання та розуміння нормативно-правового регулювання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.	+			
Здатність визначати та розв'язувати професійні завдання з організації підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	+	+	+	+
Знання та розуміння основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	+	+		+
Знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.	+	+		
Здатність до оцінювання результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики.	+	+		

